

Usein kysyttyä koronaviruksesta COVID-19

Miksi henkilöitä voidaan joutua määräämään eristykseen tai karanteeniin taudin vuoksi?

Eristyksellä tarkoitetaan tarttuvaa **tautia sairastavan** potilaan eristämistä terveistä. Eristys voidaan toteuttaa kotona tai sairaalassa. Tällä halutaan välttää mahdolliset jatkotartunnat.

Karanteenilla tarkoitetaan **terveen henkilön** liikkumisvapauden rajoittamista. Osa infektiosairauksista voi tarttua jo ennen varsinaisten oireiden puhkeamista. Karanteenilla estetään tartuntoja mahdolliselta oireettomalta tartunnankantajalta muihin henkilöihin.

Tartuntatautilain (1227/2016) mukaan kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri voi määrätä eristykseen tai karanteeniin henkilön, joka on sairastunut tai jonka perustellusti epäillään sairastuneen yleisvaaralliseen tartuntatautiin tai tartuntatautiin, jota perustellusti epäillään yleisvaaralliseksi.

[Lisätieto tartuntatautipäivärahasta \(Kansaneläkelaitos\)](#)

Miksi altistuneiden lähipiiriä ei aseteta karanteeniin?

Lähipiiri ei ole karanteenissa, koska he eivät ole olleet lähikontaktissa tartunnan saaneeseen, toisin kuin karanteeniin asetettu. Karanteeniin asetetun oireettoman henkilön lähipiiri ei ole tartuttava.

Tartunnan saamisesta siihen, että potilas voi tartuttaa muita, on viivettä. Tämä takia altistuneen, mutta oireettoman henkilön omaisten ei kannata rajoittaa elämäänsä. Jos altistunut alkaa oireilla, tutkitaan, onko kyse koronaviruksesta. Tutkimustulosten perusteella karanteenia laajennetaan tarpeen mukaan lähiomaisiin. Tätä ennen lähiomaiset eivät tartuta muita.

Testataanko karanteeniin asetetut henkilöt?

Testataan, jos heille tulee oireita. Oireettomien henkilöiden testaaminen ei anna luotettavia tuloksia tartunnasta.

Saako karanteenissa oleva henkilö käydä ulkona tai mennä kauppaan?

Karanteenissa olevan henkilön pitää välttää lähikontaktia perheen ulkopuolisiin ihmisiin. Ulos voi mennä, jos ei mene muiden ihmisten lähelle. Esimerkiksi työhön, kouluun, päiväkotiin, harrastuksiin tai kauppaan sen sijaan ei saa mennä, koska näissä paikoissa lähikontaktia on vaikea välttää.

Voiko karanteenin aina toteuttaa kotona?

Karanteenin voi yleensä toteuttaa kotona. Jos kotona kuitenkin asuu yli 60-vuotiaita tai perussairaita henkilöitä, voidaan joutua harkitsemaan erityisjärjestelyjä. Tämä johtuu siitä, että karanteenissa oleva voi sairastua ja tartuttaa tautia eteenpäin ennen kuin ehtii hakeutua hoitoon. Koronaviruksen aiheuttama tauti voi olla ikääntyneille ja perussairaille vakava.

Miten kotikaranteenissa olevat käyvät koulua?

Jos lapsi on kotikaranteenissa, koulu antaa ohjeet opetuksen järjestämisestä.

Onko raskaana olevalla naisella muuta väestöä suurempi riski saada vakava COVID-infektio?

Raskaana olevat naiset ovat muuta väestöä alttiimpia virusten aiheuttamille hengitystieinfektioille, mukaan lukien COVID-19-infektio. Muiden koronavirusten (MERS ja SARS) ja influenssan aiheuttamissa epidemioissa on havaittu, että vakavan taudin riski on ollut raskaana olevilla naisilla suurempi kuin muilla saman ikäisillä.

Tähän mennessä raportoitujen tapausten joukossa ei ole ollut runsaasti synnytysissä olevia naisia. Raskaana olevilla ei ole toistaiseksi raportoitu myöskään vakavia taudinkuvia.

Lisääkö COVID-19-infektio raskaushäiriöiden riskiä?

COVID-19-infektion mahdollisista vaikutuksista raskauteen on vielä vähän tietoa. Myös tutkimusaineistot ovat olleet hyvin pieniä.

Julkaistuissa raporteissa COVID-19-infektion sairastaminen loppuraskauden aikana ei ole johtanut vakaviin seurauksiin. Aiemmin muiden koronavirusten (SARS ja MERS) aiheuttamissa raskaudenaikaisissa hengitystieinfektioissa on todettu muun muassa keskenmenoja ja ennenaikaisia synnytyksiä, mutta ei kehityshäiriöitä.

Voiko raskaana oleva nainen tartuttaa COVID-19-infektion sikiöön tai vastasyntyneeseen?

Uusi koronavirus, COVID-19 tarttuu pisara- ja kosketustartuntana. Koronavirus ei tiettävästi ole tarttunut veriteitse äidistä sikiöön. Myöskään muiden koronavirusten (SARS ja MERS) ei ole kuvattu tarttuneen veriteitse äidistä sikiöön.

Sairastuvatko lapset aikuisia helpommin COVID-19-koronavirusinfektioon?

Nykytiedon mukaan eivät sairastu. Suurin osa tapauksista on raportoitu aikuisilla, joskin myös lasten COVID-19-tapauksia on kuvattu. Aiemmissa koronavirusepidemioissa (SARS, MERS) lasten infektiot olivat harvinaisia.

Eroaako lasten COVID-19-koronavirusinfektio aikuisten infektiosta?

Lasten COVID-19 koronavirusinfektioista on toistaiseksi vähän tietoa. Kiinalaiset ovat kuvanneet COVID-19-infektioon sairastuneilla lapsilla flunssan kaltaisia oireita, kuten nuhaa, yskää ja kuumetta; joillakin oli myös vatsaoireita.

Laboratoriossa varmistetut koronavirusinfektiot ovat tähän mennessä julkaistun tiedon mukaan olleet lapsilla lähes poikkeuksetta lieviä. Perussairaudet voivat altistaa lapsia – kuten aikuisiakin – vaikeammalle taudille, mutta tästä on toistaiseksi kertynyt vähän tietoa. Valtaosa vakavista tapauksista on todettu iäkkäillä. Heistä isolla osalla on myös ollut muita sairauksia taustalla.

Miten lasta voi suojata infektiolta

Lasta voi suojata infektiolta samalla tavoin kuin aikuisiakin. Hyvä käsi- ja yskimishygienia on tärkeää. Kontaktia sairastuneisiin kannattaa välttää.

Miten THL arvioi koronavirukseen liittyviä terveystarpeita?

THL tekee riskinarvion päivittäin. Erikseen arvioidaan, millainen on yksittäisen ihmisen riski saada koronavirustartunta.

THL käyttää riskinarvioinnissa Maailman terveysjärjestön WHO:n ja Euroopan tautikeskuksen ECDC:n tietoja ja tilannearvioita. Riskinarviossa otetaan huomioon se, mitä nyt tiedetään viruksesta ja sen leviämisestä. Näissä tiedoissa on kuitenkin vielä epävarmuuksia.

Tarttuuko uusi koronavirus pinnoilta?

Uusi koronavirus tarttuu ensisijaisesti pisara- ja kosketustartuntana, kun henkilö yskii tai aivastaa. Pintojen osuus viruksen leviämisessä ei nykytiedon mukaan ole merkittävä. Koronavirukset ovat rakenteeltaan sellaisia, että ne eivät säily tartuttavina pinnoilla pitkään, etenkin vaihtelevissa lämpötiloissa.

Vaikka hyvin herkin laboratoriomenetelmin koronavirusta löytyisi pinnoilta, tämä ei tarkoita, että virus tarttuisi tehokkaasti pintojen välityksellä. Tavanomaiset siivousaineet tehoavat hyvin koronavirukseenkin.

Pintojen kautta tarttumisen riski on olennainen lähinnä sairaalassa, missä on paljon sairaita ja oireilevia potilaita. Kotioloissa pätevät samat ohjeet kuin muidenkin tautien kohdalla: siivotaan jälkiä aktiivisesti ja vältetään esimerkiksi samojen pyyhkeiden käyttämistä.

Voivatko jotkut ihmiset sairastua vakavaan tautiin todennäköisemmin kuin muut?

Vakavia hengitystievirusten aiheuttamia tauteja – myös koronavirusinfektiota - todetaan useammin ikääntyneillä henkilöillä ja henkilöillä, joilla on jokin perustauti, kuten diabetes, sydän- tai keuhkosairaus.

Miten vanhuspalvelujen järjestäjät ovat varautuneet koronavirukseen?

Tartuntatautilaki velvoittaa pitkäaikaishoidon ja -hoivan toimintayksiköitä huolehtimaan tartuntojen torjunnasta. Potilaat, asiakkaat ja henkilökunta pitää suojata tarkoituksenmukaisesti tartunnoilta.

Koronavirusinfektion ehkäisemiseksi henkilökunnalle, asiakkaille ja vierailijoille korostetaan hyvää käsi- ja yskimishygieneiaa. Lisäksi muistutetaan, että töihin tai vierailulle ei saa tulla sairaana.

Jos toimintayksikön asiakkaalla, työntekijällä tai vierailijalla epäillään koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamaa infektiota, toimitaan alueellisten ja THL:n toimenpideohjeiden mukaan.

Kuinka moni koronavirustartunnan saanut parantuu?

Valtaosa tartunnan saaneista parantuu. Myös sairaalassa hoidetuista potilaista suurin osa toipuu taudista.

Onko matkustamista rajoitettu tilanteen takia?

Koronavirustartunnan saamisen riski on kohonnut koko Euroopassa ja muualla maailmassa. Ulkoministeriö suosittelee noudattamaan erityistä varovaisuutta kaikkialla. Ministeriön mukaan nyt ei tule tarpeettomasti matkustaa. UM ei enää muuta yksittäisten matkustustiedotteiden turvallisuustasoa koronavirusriskin vuoksi.

[Lisätietoa: Koronavirustilanne ja UM:n matkustustiedotteet](#)

Seulotaanko lentokentillä mahdollisesti tartunnan saaneita matkustajia?

Ainakin Kiinasta lähtevien matkustajien mahdollisia tartuntoja selvitetään oirekyselyillä ja kuumeskannereilla. Joissakin maissa seulotaan myös palaavia matkustajia.

Toistaiseksi kertyneen tutkimusnäytön perusteella maahantulo- ja maastalähtötarkastukset eivät ole olleet tehokkaita tartuntatautiin tunnistamisessa. Toimenpiteillä tunnistetaan yleensä hyvin pieni osuus tautitapauksista, eikä vaikuteta merkittävästi taudin leviämisen todennäköisyyteen.

Viimeisten 20 vuoden aikana WHO on suosittanut epidemia-alueella toteutettavia maastalähtötarkastuksia kolmesti: vuonna 2003 SARS-epidemian vuoksi, sekä vuosina 2014 ja 2018 ebolaepidemioiden yhteydessä. Maahantulotarkastuksia ei sen sijaan ole suositeltu.

Miten uudelta koronavirukselta voi suojautua?

Uudelta koronavirukselta voi suojautua samalla tavoin kuin muiltakin hengitystieinfektioiden aiheuttajilta. Ensisijaisesti kannattaa huolehtia hyvästä käsihygieniasta.

Pese käsiä vedellä ja saippualla ainakin 20 sekunnin ajan. Älä koskettele silmiä, nenää tai suuta, ellet ole juuri pessyt käsiäsi.

Tarkempia ohjeita

- [Ohjeita: käsienvesu ja yskiminen](#)
- [Miten koronavirusta ehkäistään? \(koronavirus COVID-19\)](#)
- [Toimenpideohje työntekijöille uuden koronaviruksen tartunnan ehkäisyyn \(Työterveyslaitos\)](#)

Onko suu-nenäsuojuksesta hyötyä tartunnalta suojautumisessa?

Suu-nenäsuojuksen käyttöä suositellaan

- terveydenhuollon ammattilaisille
- koronavirusinfektioon sairastuneiden potilaiden lähikontakteille, esimerkiksi samassa taloudessa asuville.

Suojuksen käyttöä voidaan suositella oireisille henkilöille, jotka joutuvat liikkumaan julkisilla paikoilla ja saattavat tartuttaa muita henkilöitä.

Muut henkilöt, kuten matkailijat tai asiakaspalvelutyötä tekevät henkilöt, eivät todennäköisesti hyödy suu-nenä-suojuksen käytöstä. Ei ole näyttöä siitä, että suu-nenäsuojuksen laaja käyttö estäisi tartuntoja väestössä.

Vaikka suojuus estää suun ja nenän koskettelun ja suojaa pisaroilta, siitä on hyötyä vain, jos sitä käyttää oikein. Suojus on vaihdettava usein ja hävitettävä turvallisesti. Tämän vuoksi onkin parasta huolehtia ensisijassa hyvästä käsihygieniasta.

[Tarvitsetko suu-nenäsuojusta tai hengityksensuojainta? \(Työterveyslaitos\)](#)

Mistä tiedän, onko minulla juuri koronaviruksen aiheuttama hengitystietulehdus?

Oireiden perusteella et voi päätellä, onko hengitystietulehduksen aiheuttaja koronavirus vai joku muu virus tai bakteeri.

Mahdollisuus, että sinulla on koronaviruksen aiheuttamaa hengitystietulehdus on pieni, ellet ole kontaktissa henkilöön, joka on sairastunut koronavirusinfektioon.

Keitä testataan viruksen varalta?

Virusta tutkitaan, jos oireiden ja altistumisen vuoksi epäillään, että taudin syynä voi olla koronavirusinfektio.

Voiko minut testata uuden koronaviruksen varalta?

Tällä hetkellä ei ole saatavilla kaupallista pikatestiä uuden koronaviruksen aiheuttaman COVID-19-tartunnan havaitsemiseen.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksessa käytössä oleva testi on kehitetty vasta hiljattain, ja siksi niitä tekevät vain muutamat erikoistuneet laboratoriot. Testin teko ja tuloksen saaminen vie useita tunteja. Saatavuuden varmistamiseksi testejä tehdään vain niille, joilla oireiden ja altistumisen vuoksi epäillään koronavirusinfektiota.

Oireettomien henkilöiden testauksesta ei useinkaan ole hyötyä. Vaikka todettaisiin, että oireettomalla lähikontaktilla ei ole tällä hetkellä koronavirusstartuntaa, hänelle voi tulla oireita ja hän voi sairastua myöhemmin – vaikka jo seuraavana päivänä.

Koronavirustestin tekemisestä päättää lääkäri.

Voiko virus tarttua oireettomasta henkilöstä?

On tehty havaintoja, että oireettomat henkilöt saattavat levittää virusta eteenpäin. On kuitenkin epäselvää, miten suuri merkitys tällä on epidemian leviämässä. WHO:n mukaan nykytiedolla valtaosan tartunnoista aiheuttavat oireiset henkilöt.

Onko uuteen koronavirukseen rokotetta?

Uuteen koronavirukseen ei toistaiseksi ole olemassa ennaltaehkäisevää rokotetta. Rokotteita on kehitteillä, mutta ne eivät ehdi taltuttamaan nyt käynnissä olevaa epidemiaa. Tämä johtuu siitä, että rokotteen kehitys on monivaiheinen ja hidas prosessi.

Ensin on selvitettävä viruksen rakenne ja erityisesti ne rakenneosat, joita tarvitaan suojan muodostumiseen. Näitä selvitetään laboratoriotutkimuksilla ja eläinkokeilla. Seuraavaksi rokotteen

teho ja turvallisuus testataan ihmisillä kolmessa eri vaiheessa, jotka saattavat kestää kuukausia tai vuosia.

Kiiretilanteessa voidaan ohittaa vaihe, jossa testataan rokotteen tehoa laajoissa ihmisjoukoissa. Tällöin rokotteen suojatehoa ennustamaan käytetään rokotteen immunogeenisuutta eli kykyä tuottaa vasta-aineita. Vaihtoehtoisesti voidaan tehdä altistuskokeita sillä viruksella tai bakteerilla, joita vastaan suojaa halutaan muodostaa.

Jotta rokotetta voidaan antaa laajoille ihmisjoukoille, sillä pitää olla myös lääkeviranomaisten antama myyntilupa. Ennen kuin rokote saadaan käyttöön, se on siis käynyt läpi vuosien tutkimus- ja kehitystyön.

Tällä hetkellä koronavirusrokotteita kehitetään vauhdilla uusimpia tekniikoita käyttäen. Vielä on liian aikaista ennustaa, milloin rokotteita saadaan laajaan käyttöön.

Maailman terveysjärjestö WHO koordinoi uuden koronaviruksen rokote- ja lääkekehitystä ja ylläpitää kehitystyön tilannekatsausta.

[Novel Coronavirus Research & Development \(WHO\)](#)

[WHO R & D Blueprint Novel Coronavirus. Vaccine Prioritization for Clinical Trials \(WHO\)](#)

Miten yleisötapahtumien tulisi huomioida uusi koronavirus?

Hallitus suosittaa, että kaikki yli 500 hengen tilaisuudet perutaan 31.5 saakka. Lisäksi suositellaan, että myös muiden kokoontumisten järjestäjät harkitsevat riskinarvion pohjalta vastaavien tilaisuuksien järjestämistä.

Jos alueella on todettu COVID-19-tapauksia, yleisötapahtumissa on kohonnut riski taudin leviämiseen. Tämä johtuu useiden ihmisten kanssakäymisestä rajatuissa tiloissa. Nykytiedon mukaan COVID-19 leviää pääosin pisaratartuntana ja edellyttää lähikontaktia.

Onko koulujen, päiväkotien tai oppilaitosten sulkemisesta hyötyä uuden koronavirusepidemian rajoittamiseksi?

Nykytiedon perusteella ei vielä voida tarpeeksi luotettavasti arvioida, hidastaisiko tai ehkäisisikö päiväkodin, koulun tai oppilaitoksen sulkeminen tehokkaasti tartuntojen leviämistä. Lisätietoa tarvitaan etenkin siitä, mikä on lasten ja nuorten tartuttavuuden merkitys epidemian kokonaisuudelle.

Myös epidemian vaihe voi vaikuttaa sulkemistoimien tarpeellisuuteen. Jos päiväkodissa tai oppilaitoksessa havaitaan yksittäisiä tapauksia eikä ole näyttöä siitä, että alueella olisi laajamittaista leviämistä, yksittäistenkin oppilaitosten ja päiväkotien sulkeminen saattaa hidastaa epidemian leviämistä.

Tartuntatautilain (1227/2016) 58§ mukaan kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta silloin, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava

yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa.

Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella. Päätökset tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Mitä THL tekee uuden koronaviruksen torjumiseksi?

THL:n rooli tartuntatautien torjunnassa on määritelty tartuntatautilaissa. THL

- tukee asiantuntemuksellaan sosiaali- ja terveysministeriötä ja aluehallintovirastoja
- ylläpitää kansainvälistä tilannekuvaa koronaviruksesta ja arvioi koronavirukseen liittyviä terveysriskejä
- ohjaa ja tukee koronaviruksen torjuntatyötä kunnissa, sairaanhoitopiirien kuntayhtymissä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä. THL esimerkiksi laatii toimintaohjeita terveydenhuollon toimijoille
- kehittää ja koordinoi koronaviruksen laboratoriodiagnostiikkaa
- antaa väestölle etenkin matkailuun liittyviä ohjeita tartunnan välttämiseksi ja leviämisen ehkäisemiseksi
- laatii arvioita siitä, mihin suuntiin koronavirustilanne voi kehittyä ja suunnittelee niihin varautumista.

Tartuntatautien torjunnan yleinen suunnittelu, ohjaus ja valvonta kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

[Varautuminen koronavirukseen \(Sosiaali ja terveysministeriö\)](#)

Suomessa on käytössä monisektoraalinen varautumisen malli, jossa jokainen sektori vastaa omasta varautumisestaan. Toimintaa koordinoi valtioneuvosto

[Tartuntatautien torjunta - viranomaisten vastuut](#)

Uusi koronavirus on luokiteltu yleisvaaralliseksi tartuntataudiksi. Mitä tästä seuraa?

Tartuntatauti on yleisvaarallinen, jos

- se tarttuu helposti
- se on vaarallinen
- sen leviäminen voidaan estää toimin, jotka kohdistetaan sairastuneeseen, taudinaiheuttajalle altistuneeseen tai tällaiseksi perustellusti epäiltyyn henkilöön.

Yleisvaaralliseen tartuntatautiin sairastunut voidaan eristää tartuntavaaran torjumiseksi. Tartunnan mahdollisesti saanut henkilö voidaan myös tarvittaessa määrätä karanteeniin. Jotta tartuntatauti ei leviäisi, tartunnan saanutta voidaan hoitaa tarvittaessa myös vastoin hänen tahtoaan.